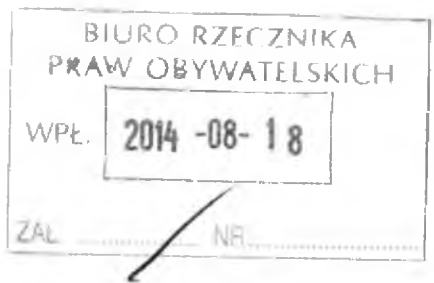

Warszawa, dnia 14.08. 2014 roku

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA Skr. Pocz. 33
Centrala tel. 52 12 888

DWOiP-III- 072-22/14/2
UNP: 140814-00220
dot. KMP.573.38.2014.MMo

Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Krajowego Mechanizmu Prewencji
ul. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 14 lipca 2014 roku, przy którym przekazano Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Schroniska dla Nieletnich w Szczecinie, uprzejmie przedstawiam stanowisko Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji w przedmiocie sformułowanych przez Zespół zaleceń wydanych dyrektorowi w/w placówki.

Ad.1. – wyjaśnienie wątpliwości wskazanych w pkt. 2 (dotyczących charakterystyki grup) i pkt. 12 (dostęp nieletnich przebywających w izbie przejściowej do nauki niniejszego Raportu.

Z informacji dyrektora SdN w Szczecinie wynika, że udzielił stosownych wyjaśnień. Zalecenia zostały zrealizowane.

Ad.2. – przedstawienie uzasadnienia dla zamykania sypialni nieletnich w porze nocnej oraz przywilejów dla wychowanków posiadających ocenę bardzo dobra z zachowania, wymienionych w pkt. 6 Raportu

Z informacji dyrektora SdN w Szczecinie wynika, że udzielił stosownych wyjaśnień.

Należy zauważyć, że zgodnie § 25 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 roku w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. z 2001r., Nr 124, poz. 1359 ze zm.- dalej „rozporządzenie w sprawie zpisdn”), dyrektor zakładu dla zapewnienia bezpieczeństwa i porządku może na czas określony zarządzić zamykanie pomieszczeń, w których wychowankowie przebywają.

Ad.3 – wprowadzenie zmian do katalogu praw wychowanków zawartych w Regulaminie SdN, zgodnie z uwagami zawartymi w pkt. 7 niniejszego Raportu oraz Regulaminu izby chorych zgodnie z uwagami w pkt 9 Raportu

Zalecenie jest zasadne.

Ad.4. – dostosowanie katalogu nagród i środków dyscyplinarnych ujętych w Regulaminie SdN do obowiązujących przepisów.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.5 – dokonanie zmian w rozkładach dnia, zgodnie z uwagami zawartymi w pkt. 7 niniejszego Raportu

Zalecenie jest zasadne.

Ad.6 – zmianę w procedurze składania skarg oraz udzielania przepustek zgodnie z uwagami zawartymi w pkt 8 niniejszego Raportu.

W ocenie DWOiP należy wyeliminować z procedury składania skarg obowiązek powiadomienia dyrektora schroniska o skardze pisemnej. Przekazywanie skarg nieletnich do podmiotów zewnętrznych powinno natomiast odbywać się za pośrednictwem placówki, chyba, że nieletni ma możliwość samodzielnego skorzystania ze skrzynki pocztowej bądź mailowej. Jeżeli takiej możliwości nie ma – skarga powinna być przyjęta w sekretariacie placówki i wysłana, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w rejestrze skarg i wniosków.

W odniesieniu do procedury udzielana przepustek DWOiP przyjmuje wyjaśnienia dyrektora SdN w Szczecinie o tym, że w przypadku nieobecności pracownika pedagogicznego, nieletni nie musi czekać na jego powrót, by wnioskować o przepustkę.

Ad.7 – zmianę systemu oceniania wychowanków, aby uniknąć podwójnego karania.

Zalecenie jest zasadne.

Ad. 8 – usunięcie w kwestionariuszu wstępnych badań lekarskich pytań dotyczących onanizowania się i życia seksualnego

Z informacji dyrektora SdN w Szczecinie wynika, że zostanie z kwestionariusza „Wstępne badanie lekarskie” usunięty zapis dotyczący onanizowania.

W odniesieniu do pytań dotyczących życia seksualnego, w ocenie lekarza współpracującego ze schroniskiem są one potrzebne do pozyskania informacji na temat chorób przenoszonych drogą płciową. DWOiP wyraża zatem pogląd, że są one uzasadnione, jednakże dostęp do tej informacji powinien mieć wyłącznie personel medyczny, zaś dokumentacja zawierająca te informacje nie powinna być przechowywana w aktach osobowych nieletniego.

Ad.9. – przywrócenie kół zainteresowań.

Z informacji udzielonej przez dyrektora SdN w Szczecinie wynika, że udzielił stosownych wyjaśnień. Działalność kół została jedynie zawieszona, od nowego roku szkolnego zostaną wznowione.

Ad.10 – dokonanie drobnych prac remontowych w sypialniach nieletnich oraz zmianę sposobu ich umeblowania.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.11 – zmianę sposobu urządzenia izby przejściowej stosownie do uwag zawartych w pkt. 4 niniejszego Raportu.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.12 – dostosowanie izby izolacyjnej do wymogów zawartych w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2013 roku w sprawie celi zabezpieczającej i izby izolacyjnej.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.13 – zapewnienie wychowankom odpowiednich warunków do odrabiania lekcji i nauki własnej.

Z informacji dyrektora schroniska wynika, że nieletni posiadają właściwe warunki do odrabiania lekcji. DWOiP nie otrzymywała skarg od nieletnich w tym zakresie.

Ad. 14 - usunięcie śladów wilgoci i odprysków farby w sanitariatach.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.15 – zdemontowanie kamer w sanitariatach

Podstawą prawną stosowania monitoringu w zakładach poprawczych i schroniskach jest § 105⁵ rozporządzenia *w sprawie zpisdn*, zgodnie z którym w pełnym i ograniczonym systemie ochrony jest stosowany stały monitoring pomieszczeń, w których stale lub czasowo przebywają nieletni. Monitoring w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich jest zatem jednym ze środków zapewnienia bezpieczeństwa w tych placówkach (§ 105¹ ust. 1 rozporządzenia *w sprawie zpisdn*). W przypadku np. zaistnienia wydarzenia nadzwyczajnego w schronisku zapisy z monitoringu mogą być pomocne dla ustalenia rzeczywistego przebiegu zdarzenia, a podjęte wówczas działania naprawcze będą zmierzały do poprawy jakości poziomu bezpieczeństwa w placówkach.

Monitoring w pomieszczeniach sanitarnych powinien natomiast być prowadzony w taki sposób, by - zgodnie z § 57 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia *w sprawie zpisdn* – zapewnić nieletniemu minimum prywatności i intymności w zakresie w jakim nie wpływa to na bezpieczeństwo i porządek w placówce. Niewątpliwie stosowanie monitoringu w sposób umożliwiający ukazywanie intymnych części ciała nieletniego oraz wykonywanych przez niego intymnych czynności fizjologicznych należy uznać za działanie naruszające podstawowe prawa nieletniego. Doświadczenia z ostatnich lat wskazują, że do wydarzeń nadzwyczajnych dochodziło najczęściej w pomieszczeniach nie objętych systemem monitoringu.

W ocenie DWOiP nie jest zatem wskazane, by całkowicie zdemontować kamery w tych pomieszczeniach. Należy natomiast podjąć działania, które uniemożliwią ukazywanie na urządzeniach monitorujących intymnych części ciała nieletnich i wykonywania przez nich intymnych czynności fizjologicznych

Ad.16 – dostosowanie placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnością

Niedostosowanie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich do potrzeb osób niepełnosprawnych fizycznie wynika nie tylko z braku stosownego przepisu z zakresu prawa budowlanego, lecz także z faktu, iż dotychczas w wieloletniej działalności tych placówek nie był umieszczany nieletni z taką niepełnosprawnością.

Przebywają w nich natomiast nieletni z niepełnosprawnością umysłową i do ich specyficznych potrzeb placówki dostosowane są organizacyjnie i programowo, zwłaszcza zakłady poprawcze typu rewalidacyjnego.

Jeżeli chodzi o niepełnosprawne osoby odwiedzające wychowanków, uprzejmie informuję, że Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji nie otrzymywał sygnałów o trudnościach organizacyjnych związanych z zapewnieniem realizacji przez nie prawa do odwiedzin.

W miarę możliwości finansowych Ministerstwa Sprawiedliwości i nadzorowanych przez niego placówek oraz przeprowadzanych w przyszłości inwestycji będą rozważane – w myśl definicji „racjonalnych usprawnień” zawartej w art. 2 Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 roku *o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2012r., poz. 1169) - rozwiązania ułatwiające osobom niepełnosprawnym fizycznie dostęp do zakładów i schronisk.

Ad.17 – zobowiązanie pracowników do szczegółowego opisywania rzeczy oddawanych przez wychowanków do depozytu.

W ocenie DWOiP należy rozszerzyć opis rzeczy prywatnych, decyzja w zakresie zmiany systemu ich przechowywania należy do dyrektora placówki.

Ad.18 – umożliwienie korzystania z własnej odzieży nieletnim konwojowanym do placówek służby zdrowia

Działając w oparciu o przepis § 105⁷ ust. 1 rozporządzenia *w sprawie zapisdn* dyrektor schroniska tworzy plan ochronny placówki, który składa się m.in. z instrukcji określającej zasady i sposób doprowadzenia nieletnich na zabiegi medyczne i do

lekarzy, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa schroniska oraz uniemożliwienia ryzyka ucieczki przez nieletniego doprowadzanego (§105³⁵ rozporządzenia w sprawie zpisdn). W uzasadnionych przypadkach dyrektor może wyrazić zgodę na noszenie przez wychowanka własnej odzieży (§57 ust.2 rozporządzenia w sprawie zpisdn).

Nie ma zatem przeszkód, by dyrektor schroniska posiadający stosowną wiedzę na temat zachowania nieletniego mógł podjąć decyzję o korzystaniu przez niego z własnej odzieży w przypadku konwojowania do podmiotu leczniczego.

Z wyjaśnień dyrektora SdN w Szczecinie wynika, że w uzasadnionych przypadkach umożliwia nieletnim, konwojowanym do podmiotu leczniczego, noszenie własnej odzieży.

Ad.19- zapewnienie wszystkim wychowankom codziennego dostępu do świeżego powietrza oraz dokonywanie wpisów w dokumentacji potwierdzających powyższe.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.20- wyeliminowanie ograniczeń kontaktów ze światem zewnętrznym, sprzecznych z ustawą: kontroli i zakazu (dla osób przebywających w izbie przejściowej), prowadzenia rozmów telefonicznych, kontroli korespondencji co do zasady, ograniczania grona odwiedzających rodziny nieletnich.

Zalecenie jest częściowo zasadne. Zasady dotyczące kontrolowania korespondencji nieletniego oraz jego kontaktów ze światem zewnętrznym określa art. 66 § 3 - 5 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (j.t. Dz.U z 2014r., poz. 382, dalej „upn”). Należy zauważyć, że ustawodawca – prócz korespondencji - nie dookreślił, które formy kontaktu uregulował w art. 66 § 4 upn, co oznacza, że przepis ten dotyczy każdej formy kontaktowania się nieletniego ze światem zewnętrznym.

Korespondencja nieletnich umieszczonych w schronisku – w wyjątkiem korespondencji do organów wymienionych w art. 66 § 3 upn - może być poddawana kontroli z uwagi m.in. na zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w placówce (np. w celu przeciwdziałania ucieczkom lub podjęcia działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa nieletnim, na których może z zewnątrz „przyjść zlecenie”). W przypadku stwierdzenia takich treści, dyrektor podejmuje decyzję

o zatrzymaniu w aktach osobowych nieletniego, o czym należy nieletniego zawiadomić i pouczyć o prawie do złożenia zażalenia.

Niewątpliwie, aby ocenić, czy korespondencja nieletniego nie zawiera treści wyczerpujących przesłanki z art. 66 § 3 upn dyrektor placówki bądź upoważniony pracownik pedagogiczny musi się z nią zapoznać.

Kontrola rozmów telefonicznych w placówkach wpływa bezpośrednio na utrzymanie bezpieczeństwa (ograniczenie możliwości organizacji ucieczki, dostarczania środków niedozwolonych i niebezpiecznych, przekazywania informacji utrudniających postępowanie sądowe, prób wywierania nacisku z zewnątrz na nieletnich przez innych współwychowanków w toczących się sprawach). Kontrola tych rozmów stanowi formę ograniczenia kontaktów z osobami spoza placówki i wówczas zastosowanie znajdzie art. 66 § 4 i 5 upn. W ocenie DWOiP należałoby zatem umieścić w regulaminie schroniska stosowne zapisy dotyczące zasad kontrolowania rozmów telefonicznych. Niewątpliwie z zakresu kontroli – *per analogiam* - należy wyłączyć kontakty telefoniczne nieletniego z podmiotami wskazanymi w art. 66 § 3 upn.

W odniesieniu do zakazu odwiedzin nieletnich przebywających w izbie przejściowej, izbie chorych, jak również ograniczenia kręgu osób należy uznać zalecenie za zasadne. Przesłanki do zakazu bądź ograniczenia kontaktów z osobami spoza zakładu określa wyłącznie art. 66 § 4 upn, który nie wprowadza podziału na rodzinę i osoby spoza rodziny.

Ad.21 – zaprzestanie przeprowadzania testów na obecność narkotyków w organizmie chłopców przez pracowników ZP.

Zalecenie jest częściowo zasadne. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1983 roku w *sprawie zasad i trybu postępowania w przedmiocie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu, umieszczonych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich* (Dz. U. z 1983r., Nr 25, poz. 112) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 maja 2007 roku w *sprawie szczegółowych warunków i trybu postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i reintegracyjnego w stosunku do osób uzależnionych umieszczonych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich* (Dz. U. z 2007r., Nr 93, poz. 627) zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich mają obowiązek prowadzić leczenie odwykowe i profilaktykę przeciwalkoholową oraz

profilaktykę uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych. Leczenie oraz profilaktykę prowadzi fachowy personel medyczny służby zdrowia metodami i środkami ogólnie stosowanymi w tego rodzaju profilaktyce czy leczeniu. W/w rozporządzenie z dnia 17 maja 2007 roku wskazuje ponadto, że używanie środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych przez osoby umieszczone w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich ustala się m.in. na podstawie wyników testów diagnostycznych (§ 3).

Istnieją zatem podstawy prawne do poddania nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych i schroniskach stosownym badaniom na obecność alkoholu lub narkotyków, jednakże uprawnienie to przysługuje personelowi medycznemu zatrudnionemu w placówce, nie zaś pozostałym pracownikom.

Ad.22 – zaprzestanie dokonywania kontroli osobistych nieletnich oraz modyfikację procedur i regulaminów we wskazanym zakresie, zgodnie z uwagami w pkt. 5.

Zalecenie jest niezasadne. W § 2 pkt. 19 – 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 roku w sprawie *zpisdn* zdefiniowano pojęcia kontroli: pobieżnej, osobistej oraz pomieszczeń. W § 105⁹ ust. 1 pkt 3 tego rozporządzenia przewidziano obowiązek pracowników realizujących plan ochrony schroniska polegający na przeprowadzaniu kontroli „w celu odnalezienia przedmiotów niebezpiecznych i niedozwolonych oraz udaremnienia ucieczek albo w innych uzasadnionych przypadkach”.

Przepis ten daje podstawę do przeprowadzenia kontroli określonych w § 2 z zastosowaniem pozostałych przepisów rozporządzenia i wydanych na jego podstawie instrukcji ochronnych. W każdej sytuacji kontrola musi być wykonana w określonym w rozporządzeniu celu. W tym zakresie w ocenie DWOiP są podstawy prawne do przeprowadzania kontroli, jakkolwiek zgodzić należy się z uwagą Zespołu, iż te regulacje powinny być zawarte w ustawie.

Ad.23 – uwrażliwienie pracowników na uzyskiwanie od wychowanków informacji o ich życiu w sposób delikatny i taktowny.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.24 - odstąpienie od obowiązku chodzenia w piżamach oraz stawiania na baczność podczas kontaktu z personelem placówki przez nieletnich umieszczonych w izbie

Zalecenie jest zasadne.

Ad.25 – zaprzestanie stosowania kar niezgodnych z ustawą.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.26 – wyeliminowanie obowiązku uczenia się regulaminu SdN przez nieletnich umieszczonych w izbie przejściowej.

Zalecenie jest niezasadne. Przestrzeganie regulaminu jest jednym z obowiązków nieletniego umieszczonego w schronisku (§ 87 pkt 1 rozporządzenia w sprawie *zpisdn*). Zgodnie z art. 95ce § 1 upn środek dyscyplinarny stosuje się w przypadku niewykonywania obowiązków wynikających z ustawy lub regulaminu schroniska. Nieznajomość zatem przez nieletniego regulaminu SdN w Szczecinie naraża go w przyszłości na odpowiedzialność dyscyplinarną oraz utrudnia adaptowanie się do zasad i warunków panujących w placówce.

Trudno zatem uznać, by dbałość kadry schroniska o rzeczywistą znajomość przez nieletniego regulaminu była tożsama z jego poniżającym bądź niehumanitarnym traktowaniem lub naruszała jego prawa.

Ad.27 – zapewnienie nieletnim przebywającym w izbie przejściowej obuwia sportowego podczas wyjść na świeże powietrze.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.28 - udostępnienie na tablicach informacyjnych adresu HFPC oraz numeru bezpłatnej infolinii RPO.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.29 – usunięcie z ogólnodostępnych miejsc *przeглядów czystości* wychowanków.

Zalecenie jest zasadne.

Ad.30 – zorganizowanie szkoleń dla pracowników placówki zgodnie z uwagami zawartymi w pkt. 3 niniejszego Raportu,

Zalecenie jest zasadne. Jednocześnie podnieść należy, że w stosunku do pracowników ochrony znaczna część tematyki wskazanej w powyższym zaleceniu ujęta jest w organizowanych od 2009 roku szkoleniach. Szkolenia i kursy dla wszystkich pracowników zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich zawierające elementy prawa dotyczącego nieletnich umieszczonych w/w placówkach są obecnie realizowane w ramach projektu Ministerstwa Sprawiedliwości „*Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kluczowych pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich*” w Prioryecie I POKL.

Ad.31 – zapewnienie superwizji psychologom.

Z informacji dyrektora SdN w Szczecinie wynika, że psycholog i pedagodzy zatrudnieni w schronisku regularnie odbywają ze sobą konsultacje, również o charakterze superwizyjnym. W miarę potrzeb psycholog korzysta z superwizji poza placówką, w ramach ogólnego czasu pracy nauczyciela określonego w *Karcie Nauczyciela*.

Zalecenie skierowane do MS w sprawie zapewnienia środków finansowych na realizację zaleceń nr 9-16 oraz 30-31.

Ministerstwo Sprawiedliwości na bieżąco prowadzi szkolenia w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zarówno w odniesieniu do pracowników niepedagogicznych, jak i pracowników pedagogicznych. W ramach Priorytetu I „*Zatrudnienie i integracja społeczna*” organizowane są specjalistyczne kursy i szkolenia, w tym zawodowe oraz studia podyplomowe i studia uzupełniające.

Ponadto zgodnie z art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku *Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2006, Nr 97, poz. 674 ze zm.- j.t.) w budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

W odniesieniu do wsparcia finansowego Ministerstwa Sprawiedliwości w realizacji zaleceń, uprzejmie informuję, że każda inwestycja w zakładzie lub schronisku musi być zgłoszona do Ministerstwa Sprawiedliwości w trakcie tworzenia

budżetu na następny rok. W przypadku niezgłoszenia takiej inwestycji - środki na remonty muszą pochodzić ze środków własnych placówki.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Wykonania Orzeczeń i Probacji

Miroslaw Przybylski
sędzia

*1Do wiadomości:

1. ~~Prezes Sądu Okręgowego w Szczecinie~~
2. Dyrektor SdN w Szczecinie.

Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie

ul. Modra 11

71-220 Szczecin

www.sdn.szczecin.pl

e-mail: sekretariat@sdn.szczecin.pl

Tel. 91 43 90 303 wew. 21

Fax. 91 43 92 538

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2014 -09- 01
ZAK.	NR

Szczecin, 2014-08-28

RPW/72694/2014 P
Data:2014-09-01

Biuro Rzecznika

Praw Obywatelskich

Krajowy Mechanizm Prewencji

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

L.dz. SN – 919/14

W odpowiedzi na Państwa *Raport z przeprowadzonej wizytacji w Schronisku dla Nieletnich w Szczecinie*, pismo nr KMP. 573.38.2014 z dnia 14.07. 2014 roku, poniżej przedstawiam wyjaśnienia do uwag i zaleceń przedstawionych w Raporcie.

Ad. 1 – wyjaśnienie wątpliwości wskazanych w pkt. 2 (dotyczących charakterystyki grup) i pkt. 12 (dostęp nieletnich przebywających w izbie przejściowej do nauki) niniejszego Raportu.

Charakterystyka grup wychowawczych zawarta w Regulaminie z 2002r zostanie natychmiast uaktualniona.

W chwili obecnej kryterium przydziału do grupy wychowawczej stanowią indywidualne predyspozycje psychofizyczne nieletniego, wrażliwość systemu nerwowego, jego stan emocjonalny, doświadczenia z pobytu w innych placówkach. Umieszczając nieletniego w grupie wychowawczej kierownik internatu konsultuje decyzję z Zespołem Diagnostycznym placówki.

Zachowanie i funkcjonowanie nieletniego w grupie wychowawczej obserwowane i analizowane jest na bieżąco, co daje możliwości ewentualnej zmiany grupy wychowawczej celem stworzenia najbardziej optymalnych warunków dla psychicznego komfortu wychowanka.

Czas umieszczenia nieletniego w Izbie Przejściowej wynika z obowiązujących Schronisko aktów prawnych. Jest on stosunkowo krótki (do 14 dni). W tym czasie nieletni ma dostęp i korzysta z różnorodnych środków i materiałów edukacyjnych: czyta książki, prasę, korzysta z gier dydaktycznych i planszowych, pisze listy do rodziny lub bliskich mu osób, nawiązuje kontakt telefoniczny z rodziną, w czasie wstępnej rozmowy z Zespołem Diagnostycznym lub pedagogiem szkolnym. Odbywa się także diagnoza wstępna nieletniego, przeprowadzane są badania lekarsko-pielęgniarskie i rozmowy z kadrą kierowniczą placówki. Uważamy, że to pozwala na powolne wdrażanie nieletniego i dostosowanie się do wymagań jakie stawia mu placówka (nasi nieletni najczęściej nie realizują obowiązku szkolnego przed przybyciem do placówki nawet przez okres 2 lat). Działania te pozwalają także na realizację indywidualnego rozwoju edukacyjnego nieletniego bo nie ograniczają jego dostępu do wiedzy. Nie stosuje się jednak nauczania indywidualnego, gdyż jest to logistycznie niemożliwe do zrealizowania, ze względu na krótki okres pobytu nieletniego w Izbie Przejściowej oraz brak możliwości czasowych. Natychmiast po opuszczeniu Izby Przejściowej, nieletni zostaje wdrożony do obowiązku szkolnego na właściwym poziomie edukacyjnym, bierze udział w lekcjach w szkole, zajęciach w warsztatach szkolnych, zajęciach wychowawczych w grupie wychowawczej w internacie, zaś uczniowie niepełnosprawni intelektualnie biorą udział w zajęciach rewalidacyjnych z pedagogiem szkolnym.

Ad. 2 – przedstawienie uzasadnienia dla zamykania sypialni nieletnich w porze nocnej oraz przywilejów dla wychowanków posiadających ocenę bardzo dobrą z zachowania, wymienionych w pkt. 6 Raportu.

Podczas ciszy nocnej wynikającej z rozkładu dnia w godzinach 22.00-7.00 faktycznie zamykane są sypialnie chłopców. Wynika to z systemu zabezpieczeń podnoszących bezpieczeństwo indywidualne chłopców oraz pracowników placówki, a także z systemu zabezpieczeń przeciwpożarowych. Wychowanek posiada bezwzględne prawo przywołania na żądanie wychowawcy nocnego. Zainstalowano w tym celu specjalny system przywołania. Nie ogranicza to możliwości wychowanków do korzystania z toalety, czy załatwiania innych potrzeb zaistniałych podczas dyżuru nocnego, a jedynie podnosi bezpieczeństwo pracowników i ogranicza ewentualne nieuzasadnione opuszczanie sypialni nocą przez wychowanków. Zintegrowany system przeciwpożarowy w momencie zagrożenia automatycznie zabezpiecza drzwi, co umożliwia bezpieczne opuszczenie sypialni.

Uważamy, że system ten zwiększa bezpieczeństwo przebywających tu Nietletnich, jak i pracowników pełniących dyżury nocne.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości § 25 określa, iż Dyrektor Zakładu dla zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w Zakładzie może na czas określony: zarządzić zamykanie pomieszczeń, w których wychowankowie przebywają, uczą się lub pracują. W związku z powyższym, działania Dyrektora Schroniska dla Nietletnich, stosowane przez niego procedury, są zgodne z obowiązującym prawem. Decyzja o zamykaniu pomieszczeń, w których wychowankowie śpią, została podjęta po zaistnieniu w Schronisku sytuacji nadzwyczajnych tj. bunt wychowanków w 2007 roku, podczas którego uzbrojeni chłopcy napadli na pracowników w trakcie trwania dyżuru nocnego. Podczas przesłuchania w prokuraturze zeznali, że mieli zamiar pozbawić życia wszystkich pracowników i dokonać ucieczki. Należy zaznaczyć, że procedura zamykania sypialni wychowanków podczas dyżurów nocnych, stosowana jest w wielu Schroniskach dla Nietletnich i Zakładach Poprawczych.

System oceniania wychowanków w placówce zawarty w Regulaminie Schroniska dla Nietletnich oraz system punktowego oceniania funkcjonowania wychowanków w internacie Schroniska dla Nietletnich zostaną jak najszybciej zmienione. Na najbliższym posiedzeniu Rady Schroniska zostanie rozpoczęty proces usprawnienia wyżej wymienionych dokumentów.

Ad. 3 – wprowadzenie zmian do katalogu praw wychowanków zawartych w Regulaminie SdN, zgodnie z uwagami zawartymi w pkt. 7 niniejszego Raportu oraz Regulaminu Izby Chorych, zgodnie z uwagami w pkt. 9 Raportu.

Prawa i obowiązki wychowanków przebywających w Schronisku dla Nietletnich czy Zakładzie Poprawczym reguluje w szczególności Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nietletnich (t. j. z 2014 roku Dz. U. poz. 382 ze zm.). Zdaniem przedstawicieli KMP Katalog Praw Nietletnich określony w Regulaminie Schroniska dla Nietletnich w Szczecinie należy poszerzyć o prawo do zajęć organizowanych na świeżym powietrzu. Jednostka może dokonać stosownych zmian i rozszerzyć przedmiotowy katalog jednakże może być to zbyt nie uszczegóławianie praw wychowanków. Zapisy w Ustawie czy też w Regulaminie jednostki mają stanowić ramy a nie wymieniać literalnie każde prawo wychowanka.

Wychowankowie Schroniska korzystają z zajęć na świeżym powietrzu w ramach zajęć wychowania fizycznego, a także w ramach popołudniowych zajęć sportowo – rekreacyjnych. Jednostka w roku 2013 przeprowadziła remont boiska wielofunkcyjnego umożliwiając tym samym, swobodne korzystanie z wielu sportów m.in. grę w piłkę nożną, siatkówkę, koszykówkę, tenis ziemny. Naszym zdaniem nie ma potrzeby wskazywania w Katalogu Praw uczestnictwa w zajęciach na świeżym powietrzu.

W odniesieniu natomiast do wychowanków przebywających w Izbie Chorych, informujemy, że wychowankowie ci mają prawo do kontaktu telefonicznego oraz odwiedzin – o ile nie ma przeciwwskazań medycznych. W niniejszym zakresie Regulamin Izby Chorych zostanie uzupełniony.

Ad. 4 - dostosowanie katalogu nagród i środków dyscyplinarnych, ujętych w Regulaminie SdN do obowiązujących przepisów.

Schronisko dla Nieletnich posiada obowiązujący Regulamin Nagród i Środków Dyscyplinarnych opracowany w oparciu o Ustawę z dnia 30 sierpnia 2013r /Dz. U. z dnia 1 października 2013r.poz.1165/, natomiast nie dokonano aktualizacji w Regulaminie Schroniska z 2002 roku. Placówka w trybie pilnym dokona aktualizacji Regulaminu Schroniska w tym zakresie.

Ad. 5 – dokonanie zmian w rozkładach dnia, zgodnie z uwagami zawartymi w pkt. 7 niniejszego raportu.

Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie jest zdania, że rozkłady dnia nie muszą zawierać jasnego sformułowania „zajęcia na świeżym powietrzu”, ponieważ zajęcia te bezwzględnie realizowane są podczas innych zajęć prowadzonych z podopiecznymi- „zajęcia wychowawcze w blokach tematycznych”; „czas wolny- pod nadzorem wychowawcy”; „zajęcia świetlicowe/ rekreacja i wypoczynek”; „zajęcia rekreacyjno- sportowe”; „blok zajęć sportowo- rekreacyjnych na terenie boisk sportowych placówki”. Wykwalifikowana Kadra Pedagogiczna Schroniska dla Nieletnich w Szczecinie dba o zapewnienie wychowankom dostępu do świeżego powietrza jeżeli sprzyjają ku temu panujące na zewnątrz warunki atmosferyczne. Warto również nadmienić, iż jednoczesne wyjście czterech grup

wychowawczych na teren boiska byłoby niemożliwe organizacyjnie, dlatego dbamy aby rozkład dnia każdej grupy podopiecznych był zróżnicowany i sprawiedliwy.

Podopiecznemu znajdującemu się w Izbie Przejściowej, również zapewniany jest dostęp do świeżego powietrza, poprzez wyjście w asyście strażników na patio, które zostało w tym celu specjalnie przystosowane (ławeczki i sprzęt sportowo- rekreacyjny).

Ad. 6 - zmianę w procedurze składania skarg oraz udzielania przepustek, zgodnie z uwagami zawartymi w pkt. 8 niniejszego Raportu.

W procedurze składania skarg zostanie wykreślona z punktu 7 informacja, iż o fakcie złożenia skargi pisemnej musi być powiadomiony Dyrektor Schroniska. Natomiast nieletni nie ma bezpośredniego kontaktu z urzędem pocztowym dlatego wszelką korespondencję do wysłania przekazuje wychowawcy lub rodzicowi jeśli ten go odwiedza w placówce co stanowi rzadkość. Korespondencja nieletniego z instytucjami nigdy nie polegała i nadal nie będzie polegała na kontroli.

W procedurze udzielania przepustek, zbieranie podpisów od wszystkich pracowników pedagogicznych jest dobrą praktyką wychowawczą uczącą podopiecznych odpowiedzialności. W przypadku gdy jeden z pracowników jest na urlopie, wychowanek nie jest zobowiązany czekać na jego powrót do pracy, jest stosowana praktyka dokonania wpisu „urlop”.

Ad. 7 – zmianę systemu oceniania wychowanków, aby uniknąć podwójnego karania.

Ideą Systemu Oceniania wychowanków jest ich motywowanie do uzyskiwania, jak najlepszych wyników i wspierania właściwego zachowania i funkcjonowania w placówce. Każdy system i program podczas funkcjonowania wymaga ewaluacji i udoskonalień. Niewątpliwie z systemu punktowego oceniania wychowanków w internacie należy usunąć zapis „trzech najłabszych wychowanków, którzy w pełnym miesiącu uzyskali najniższą ocenę punktową z zachowania ukaranych zostanie środkiem dyscyplinarnym”, co uczynimy niezwłocznie. W ostatnim czasie nie praktykowano karania wychowanków z najniższą średnią środkami dyscyplinującymi, ograniczane oni mieli jedynie przywileje, jako skutek niewłaściwego zachowania.

W naszym odczuciu nie zachodzi również ryzyko stosowania podwójnego karania nieletnich w naszej placówce jest to tylko problem interpretacji, ale w celu ujednoczenia tego zagadnienia w najbliższym czasie zostanie przeanalizowany cały System Oceny Punktowej w placówce.

Ad. 8 - usunięcie w kwestionariuszu wstępnych badań lekarskich pytań dotyczących onanizowania się i życia seksualnego.

Placówka usunie z kwestionariusza „Wstępne badania lekarskie” zapis dotyczący onanizowania. Natomiast jeśli chodzi o pytanie dotyczące życia seksualnego wychowanków, zdaniem lekarza współpracującego z jednostką Pana Mariusza Kaptura, jest ono zasadne, gdyż ma istotne znaczenie dla pozyskania informacji na temat chorób przenoszonych drogą płciową. Odpowiedź na niniejsze pytanie służy tylko profilaktyce wyeliminowanie zagrożeń jakie niosą ze sobą zachowania ryzykowne nieletnich.

Ad. 9 – przywrócenie kół zainteresowań.

Koła zainteresowań zostały tylko czasowo zawieszono. Zawieszenie ich jako odrębnych zajęć dydaktycznych nastąpiło w okresie od maja do sierpnia 2014 roku. Nie oznacza to jednak, że wychowankowie nie mają możliwości kontynuowania swoich zainteresowań. Zajęcia tematyczne (jak sportowe, dziennikarskie, miłośników wojskowości) prowadzone są w ramach popołudniowych zajęć wychowawczych. Powodem takiej decyzji Dyrektora placówki jest utrzymujący się niski stan wychowanków (średni stan w I półroczu wyniósł 26,59 osoby) co generowało już i tak wysokie koszty wynagradzania pracowników pedagogicznych - koła zainteresowań prowadzone były w ramach godzin ponadwymiarowych.

Ad. 10 dokonanie drobnych prac remontowych w sypialniach nieletnich oraz zmianę sposobu ich umeblowania.

Drobne prace remontowo-naprawcze w sypialniach nieletnich oraz w pozostałych pomieszczeniach, w których przebywają nieletni dokonywane są na bieżąco i systematycznie, potwierdzają to raporty BHP. Jednak wiadomo, że w placówkach tego typu, gdzie

umieszczona jest specyficzna grupa młodzieży (duża ilość zachowań agresji przemieszczonej), zniszczenia i usterki są wpisane w użytkowanie i funkcjonowanie grup wychowawczych (podobnie jak w zwykłych szkołach i internatach np. w gimnazjum). W najbliższym czasie po raz kolejny odświeżane będą łazienki i zmieniany będzie system wentylacji (musi mieć większą wydajność), odświeżane będą sypialnie i część korytarzy. Większość prac wykonywana jest we własnym zakresie pod nadzorem wychowawców i konserwatora. Najdogodniejszym do tego okresem jest okres wakacyjny, więc jesteśmy przekonani, że wszystkie zalecenia dotyczące prac remontowych do rozpoczęcia nowego roku szkolnego zostaną wykonane.

Ascetyczny wygląd sypialni już uległ zmianie. Wychowankowie dostali zgodę do posiadania większej ilości tzw. rzeczy osobistych. Sypialnie nabierają przez to bardziej indywidualnego charakteru (plakaty, ozdoby, itp.). Ograniczone umeblowanie spowodowane jest koniecznością właściwego zagospodarowania ograniczonej przestrzeni oraz względami bezpieczeństwa wychowanków i pracowników placówki. Otwarte regały w pełni spełniają potrzeby wychowanków a jednocześnie nie pozwalają ukrywać przedmiotów potencjalnie niebezpiecznych i zabronionych w Schronisku. Kolejnym aspektem jest takie ustawienie mebli (łóżek, regałów) w pomieszczeniu, aby podczas dyżurów wychowawczych nie było ograniczonej widoczności w sypialniach, co mogłoby spowodować potencjalne zagrożenie dla wychowanków i pracowników.

Ad 11 – zmianę sposobu urządzenia izby przejściowej, stosownie do uwag zawartych w pkt. 4 niniejszego Raportu.

Izba Przejściowa wyposażona jest w drewniane łóżka oraz plastikowy stół i krzesła. Schronisko dla Nieletnich przychyła się do wskazań Rzecznika Praw Obywatelskich i zobowiązuje się do zakupu nowych krzeseł oraz stołu. Nowe wyposażenie Izby Przejściowej ma służyć zwiększeniu komfortu wychowanka i polepszeniu panującej tam atmosfery.

Ad. 12 – dostosowanie izby izolacyjnej do wymogów zawartych w § 6 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 czerwca 2013 r. w sprawie celi zabezpieczającej i izby izolacyjnej.

Schronisko dla Nieletnich w trybie pilnym doposaży Izbę Izolacyjną o trwale przymocowany stół. Krzesło oraz łóżko znajdujące się w Izbie Izolacyjnej jest już trwale przymocowane do podłogi.

Ad.. 13 – zapewnienie wychowankom odpowiednich warunków do odrabiania lekcji i nauki własnej.

Wychowankowie posiadają właściwe warunki do odrabiania lekcji. We wszystkich sypialniach, gdzie pozwala na to przestrzeń znajdują się biurka bądź stoliki z krzesłkami. W pozostałych, istnieje możliwość przeniesienia przenośnych stolików szkolnych, które są do dyspozycji grup wychowawczych. W ostatnim czasie zbadano natężenie światła w sypialniach, a w związku z niskim natężeniem dokonano wymiany oświetlenia sypialni na mocniejsze, co poprawiło znacząco warunki do odrabiania lekcji, czytania, nauki własnej. Poza tym każda grupa posiada dobrze wyposażoną świetlicę, w której znajduje się stół (bądź stoły) wraz z krzesłami wykorzystywane podczas zajęć wychowawczych i nauki własnej. Oprócz tego, wychowankowie pod nadzorem wychowawców korzystają z biurek w magazynkach grup wychowawczych oraz ze stołów ustawionych na dobrze oświetlonych korytarzach. Ponadto wychowawcy wykorzystują salkę multimedialną do prowadzenia zajęć i do wspólnego odrabiania lekcji. Takie warunki w naszym odczuciu, w pełni zaspokajają potrzeby wychowanków w sferze nauki własnej i indywidualnego rozwoju edukacyjnego.

Ad.. 14 – usunięcie śladów wilgoci i odprysków farby w sanitariatach.

Jednostka systematycznie dokonuje prac remontowych. Prace remontowe (między innymi usuwanie śladów wilgoci i odprysków farby) wykonywane są doraźnie we własnym zakresie przez konserwatora pracującego w Schronisku dla Nieletnich w Szczecinie. Przedmiotowe prace zazwyczaj dokonywane są podczas wakacji letnich. Powodem tego jest fakt, że podczas stosowania niniejszego preparatu (np. PUFAS – spray pleśniobójczy) nie wskazane jest korzystanie z osuszanych pomieszczeń z powodu intensywnego zapachu chloru. Aby nie zakłócać uczestnictwa w zajęciach szkolnych, czy też popołudniowych

zajęciach dydaktycznych, prace remontowe przeprowadzane są podczas wakacji tj. gdy nie ma zajęć szkolnych.

Ad. 15 - zdemontowanie kamer w sanitariatach.

Monitoring zainstalowany w łazience, rejestruje ogólny obraz tego pomieszczenia nie naruszając intymności i prywatności wychowanków, ponieważ nie obejmuje on części, w której podopieczni wykonują czynności fizjologiczne oraz korzystają z prysznica. Monitoring zainstalowany w łazience pozwala na wyeliminowanie potencjalnych aktów przemocy między wychowankami, które miały tam miejsce. Użycie tego typu dozoru jest zgodne z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości, w którym mowa o możliwości posługiwania się monitoringiem jako środkiem zapobiegania agresji.

Ad. 16 – dostosowanie placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Dotychczas nie zdarzyła się w naszej placówce sytuacja, aby Sąd umieścił tu nieletniego niepełnosprawnego fizycznie. Zakład jest dostosowany podobnie jak Areszt Śledczy, spełnia wymogi budowlane. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Przystosowanie placówki do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich jest bardzo kosztowne, jednakże jeżeli przyjdzie taka konieczność, jesteśmy w stanie przebudować ośrodek tak, aby przystosować go do osób niepełnosprawnych ruchowo.

Ad. 17 – zobowiązanie pracowników do szczegółowego opisywania rzeczy oddawanych przez wychowanków do depozytu.

W Schronisku od wielu lat stosowany jest system oznaczenia rzeczy znajdujących się w depozycie w postaci Kart Wyposażenia Wychowanka, na których wyszczególnia się rzeczy prywatne oraz rzeczy zakładowe. Karta znajduje się w magazynku grupy, do której przynależy wychowanek. Ponadto rzeczy prywatne przechowywane są w depozycie. Stanowi on specjalne przeznaczone pomieszczenie w drugiej grupie wychowawczej, do którego, bez nadzoru, nie mają dostępu wychowankowie. Rzeczy przechowywane są w workach foliowych w oznaczonych przegrodach. W każdym worku znajduje się odpis Karty Wyposażenia z

wyszczególnieniem rzeczy prywatnych. Do tej pory nie mieliśmy przypadku zamiany rzeczy pomiędzy wychowankami bądź kradzieży, jest to systematycznie kontrolowane. Jednak faktem jest, że rzeczy są opisane mało szczegółowo, więc w razie zaistniałej sytuacji mogłyby być kłopoty z ich identyfikacją. Zgodnie z zaleceniami niezwłocznie rozszerzymy opis rzeczy prywatnych, nie widzimy konieczności zmiany systemu ich przechowywania.

Ad. 18 - umożliwienie korzystania z własnej odzieży nieletnim i konwojowanym do placówek służby zdrowia.

W naszym odczuciu, estetyczne ubranie zakładowe nie uwłacza ani w żaden sposób nie stygmatyzuje wychowanków konwojowanych do placówek służby zdrowia. Podkreślam fakt, że panowie strażnicy również są w ubraniu roboczym, ponieważ pełnią obowiązki służbowe. Wizyty wychowanków w tego typu placówkach są rzadkie i najczęściej wcześniej umówione. Skraca to stanowczo czas przebywania wychowanka w otwartym środowisku. Potencjalne używanie prywatnej odzieży podczas takich wizyt, mogłoby prowokować wychowanków do uciezek bądź innych niewłaściwych zachowań. Nadmieniamy, że żaden napis ani logo nie informują innych ludzi o charakterze placówki, wychowankowie transportowani są służbowym samochodem bez oznaczeń w asyście pracownika pedagogicznego i pielęgniarki oraz strażników. W przypadkach uzasadnionych (np. dłuższy pobyt w placówkach służby zdrowia), dopuszczamy używanie przez wychowanków odzieży prywatnej.

Ad. 19 – zapewnienie wszystkim wychowankom codziennego dostępu do świeżego powietrza oraz dokonywanie wpisów w dokumentacji potwierdzających powyższe.

Faktem jest że rozkłady dnia nie uwzględniają sformułowania „Zajęcia na świeżym powietrzu” w naszym odczuciu nie jest to konieczne, gdyż rozkłady dnia zawierają inne sformułowania które dotyczą tematu: „zajęcia wychowawcze w blokach tematycznych” oraz „czas wolny pod nadzorem wychowawcy”. Wychowawcy w ramach swojej pracy są bezwzględnie zobligowani do umożliwienia wychowankom przebywania „na świeżym powietrzu” każdego dnia. W tym celu organizują w ramach zajęć wychowawczych zajęcia sportowo-rekreacyjne na boiskach, korzystają z infrastruktury na zewnątrz budynku: miejsce na grilla, ławeczki, patio itp. Daje to wystarczające możliwości przebywania nieletnich poza

budynkiem. Adnotacje i wpisy takich działań znajdują się każdorazowo w dzienniku zajęć wychowawczych.

Podobne zalecenia posiadają strażnicy odpowiedzialni za Izbę Przejściową. Każdego dnia, nieletni umieszczeni w Izbie Przejściowej, mają zapewniony dostęp do świeżego powietrza. W tym celu przystosowano patio, na którym znajdują się ławeczki i sprzęt sportowo-rekreacyjny (stoły do tenisa stołowego, bramki, piłki). Nieletni, odpowiednio ubrani do warunków atmosferycznych, mogą korzystać z tych warunków. Brak wpisów potwierdzających takie działania strażników wynikają z niedopatrzenia wybranych strażników. Zostało to skontrolowane i zaakcentowane strażnikom przez Kierownika Internatu.

Ad. 20 – wyeliminowanie ograniczeń kontaktów ze światem zewnętrznym, sprzecznych z ustawą: kontroli i zakazu (dla osób przebywających w izbie przejściowej), prowadzenia rozmów telefonicznych, kontroli korespondencji co do zasady, ograniczenia grona odwiedzających rodziny nieletnich.

Funkcjonowanie w naszej placówce nagrody w postaci „zezwolenie na rozmowę telefoniczną na koszt schroniska lub zakładu” reguluje Ustawa z dnia 30.08.2013r. o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz niektórych innych ustaw (Dziennik Ustaw z dnia 01.10.2013r. poz. 1165 art. 95 cc.§1 pkt 4). Toteż tę formę nagrody pozostawiamy w treści regulaminu. W odniesieniu do zarzutu, iż rozmowy te odbywają się w obecności wychowawcy, wyjaśniamy, iż na przyjęcie takiej zasady wpłynęły nasze wieloletnie doświadczenia, takie jak:

- telefony kolegów ze środowisk przestępczych, wywierających wpływ demoralizujący na naszych wychowanków – przekaz informacji z zakresu przestępczości, porachunków w ramach subkultury przestępczej, informacji sprzyjających wzmocnieniu „drugiego życia” (plotki, kto doniósł, kto jest frajerem i zasługuje na rozliczenie); rozmówcy nierzadko posługiwali się też wyjątkowo wulgarnym językiem;
- telefony członków rodziny bądź kolegów, którzy posiadają zarzuty do jednej sprawy, usiłują wpłynąć na jego zeznania, co pozostaje w sprzeczności z celem, jaki przyświecał organowi umieszczającemu, tj. zabezpieczenie prawidłowego toku

postępowania sądowego (taki cel bardzo często określany jest przez sądy w uzasadnieniu postanowienia o umieszczeniu w Schronisku);

- telefony zawierające przekazy niekorzystnie wpływające na stan psychiczny nieletniego (groźby z „półświatka”), szczególnie w okresie adaptacyjnym wychowanka.

Powyższe sytuacje zakłócają rozpoczynający się proces resocjalizacji nieletniego w Schronisku, dlatego też czujemy się zobowiązani do kontrolowania niekorzystnych bodźców z zewnątrz.

Pragniemy zaznaczyć, iż obecność pracownika placówki podczas odbywającej się rozmowy telefonicznej nieletniego, jest dyskretna, pracownik znajduje się w pobliżu i ingeruje jedynie w sytuacjach wyżej wymienionych, bądź wówczas, gdy sam wychowanek zwraca się do rozmówcy posługując się wulgarnym językiem (wówczas jest upominany).

Nie wiemy też, szczególnie w przypadku nowo przybyłych wychowanków, a zwłaszcza przebywających dopiero w izbie przejściowej, czy osoba kontaktująca się z nimi telefonicznie, jest faktycznie osobą bliską.

Nadmieniamy również, iż każdorazowo, jeśli nie ma ku temu przeciwwskazań sądu oraz gdy jest nam znany numer telefonu do rodziny nieletniego (podaje nam go chłopiec bądź zawiera go dostępna dokumentacja), inicjujemy kontakt z rodziną wychowanka tuż po jego przybyciu do placówki, umieszczeniu w Izbie Przejściowej. Umożliwiamy chłopcu rozmowę z członkiem rodziny, co odnotowywane jest w Księdze Ewidencji Wychowanków umieszczonych w Izbie Przejściowej i dziennikach pracy członków Zespołu Diagnostycznego, sprawujących nad nieletnim opiekę.

Dotychczasowa kontrola korespondencji obejmowała jedynie korespondencję prywatną, co podyktowane było względami wymienionymi w odniesieniu do rozmów telefonicznych. W naszej ocenie, na podstawie powyższych przesłanek, zachodziło uzasadnione podejrzenie, iż korespondencja ta, może zawierać treści godzące w porządek prawny, w zasady moralności publicznej bądź wpływać niekorzystnie na przebieg toczącego się postępowania lub na proces resocjalizacji nieletniego. Powody kontroli korespondencji dopuszcza UPN. Nadmieniamy ponadto, iż kontrola ta, była jednocześnie obszarem pracy wychowawczej - w kierunku kształtowania u wychowanków umiejętności posługiwania się kulturalną formą przekazu, okazywania szacunku adresatowi (staraliśmy się eliminować wulgaryzmy, treści świadczące o

społecznym nieprzystosowaniu i demoralizujące innych). Natomiast korespondencja z instytucjami nigdy nie podlegała i nadal nie podlega kontroli.

Co do ograniczania grona odwiedzających jedynie do rodziny nieletnich, wyjaśniamy, iż nasi wychowankowie pochodzą w większości ze środowisk patologicznych, ich historia życia wskazuje na to, iż obracali się oni w zdemoralizowanym gronie koleżeńskim, wielu z nich w świecie przestępczym i/ lub w otoczeniu narkomańskim. Samo odizolowanie ich od tegoż środowiska było nierzadko celem nadrzędnym Sądu podnoszonym w uzasadnieniu postanowienia o umieszczeniu w Schronisku, a zarazem jest ono podstawowym warunkiem rozpoczęcia planowego procesu resocjalizacji, będącego jednym z zadań Schroniska. W związku z tym zbyt liberalne podejście do kwestii osób odwiedzających, zaburzy proces resocjalizacji, a przy tym stanowi zagrożenie bezpieczeństwa dla placówki. Poza tym każda osoba chcąca odwiedzić wychowanka, może to uczynić za zgodą Sądu – takie osoby zawsze były traktowane przychylnie.

Ad. 21- zaprzestanie przeprowadzania testów na obecność narkotyków w organizmie chłopców przez pracowników ZP.

Testy na obecność narkotyków przeprowadzane były w placówce sporadycznie, w uzasadnionych przypadkach, tj. kiedy istniało podejrzenie przyjęcia narkotyku przez chłopca powracającego do Schroniska z przepustki i to jedynie w ramach współpracy z rodziną nieletniego w procesie resocjalizacji. Schronisko nigdy nie przeprowadziło testu bez pisemnej zgody rodzica. Rodzice sami zgłaszali potrzebę przeprowadzenia badania toksykologicznego (na koszt schroniska, gdyż nie pozwalała im na to ich sytuacja finansowa).

Poza tym uważamy, iż dla nieletnich korzystających z przepustek, sama świadomość możliwości kontroli ich stanu fizycznego po ewentualnym odurzeniu się, ma istotny walor wychowawczy.

Ad. 22 - zaprzestanie dokonywania kontroli osobistych nieletnich oraz modyfikację procedur i regulaminów we wskazanym zakresie, zgodnie z uwagami w pkt. 5.

Rozdział 9a Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, dokładnie określa sposoby przeprowadzania kontroli osobistych nieletnich oraz osób uprawnionych do wykonywania tej

czynności. Kontrole osobiste wykonywane w Schronisku dla Nieletnich są zgodne z obowiązującymi przepisami oraz procedurami i w żaden sposób nie naruszają godności wychowanka. Dotychczas żaden z wychowanków nie wniósł skargi na przebieg kontroli osobistej. Dzięki regulaminowo przeprowadzonej kontroli osobistej podopiecznych, Schronisko dla Nieletnich likwiduje proceder wnoszenia na teren zakładu rzeczy prawnie zabronionych lub nielegalnych co wpływa na bezpieczeństwo placówki.

Ad. 23 – uwrażliwienie pracowników na uzyskiwanie od wychowanków informacji o ich życiu w sposób delikatny i taktowny.

Kadra pedagogiczna Schroniska dla Nieletnich to bardzo zróżnicowany zespół pracowników o różnym stażu, doświadczeniu i przede wszystkim umiejętnościach pedagogicznych. Może to powodować sytuacje niejednoznaczne dotyczące sposobu uzyskiwania i poszanowania informacji poufnych, osobistych dotyczących wychowanka. Jesteśmy przekonani, że są to sytuacje marginalne, ale dzięki zaleceniom będą one w najbliższym czasie analizowane. Kadra kierownicza obliguje się do piętnowania takich działań i do wyciągania konsekwencji w stosunku do kadry pedagogicznej. Strażnicy mają za zadanie jedynie zabezpieczać i wspierać wychowawców w działaniach wychowawczo-resocjalizacyjnych, ale nie uniknione są interakcje i rozmowy pomiędzy strażnikami i wychowankami, dlatego też im również zostaną przypomniane zasady dotyczące pozyskiwania informacji osobistych od wychowanków, języka rozmów itp.

Ad. 24 - odstąpienie od obowiązku chodzenia w piżamach oraz stawania na baczność podczas kontaktów z personelem placówki przez nieletnich umieszczonych w izbie.

Schronisko, zgodnie z zaleceniami, zabezpieczy nieletnich przebywających w Izbie Przejściowej w ubrania adekwatne do panujących warunków atmosferycznych. Postawa zasadnicza podczas otwarcia Izby Przejściowej w luźnym rozumieniu (nie jest to komenda baczność jedynie prośba o powstanie z łóżka) nie ma na celu dyscyplinowania nieletniego, a jedynie wprowadzenie go w strefę widoczną przez wizjer, co podnosi bezpieczeństwo pracowników. Zważywszy, że wychowanek jest w okresie diagnostyczno-adaptacyjnym pracownicy nie posiadają pełnej informacji o potencjalnym zachowaniu nieletniego. Jest to

także wyraz rozpoczynania procesu resocjalizacji , wdrożenia zasad kultury osobistej - wychowankowie powinni wstawać rozmawiając z osobą starszą od siebie lub pracownikiem Schroniska.

Ad. 25 – zaprzestanie stosowania kar niezgodnych z ustawą.

Schronisko nie stosuje kar niezgodnych z Ustawą (stosuje jedynie środki dyscyplinarne). Należy rozgraniczyć środki dyscyplinarne od bieżących oddziaływań wychowawczych, które są reakcją na niewłaściwe zachowanie bądź działanie wychowanka. Jednym z takich oddziaływań jest odłączenie czasowe wychowanka z zajęć wychowawczych bądź innych obowiązków lub przywilejów (np. jest odłączony czasowo od zajęć na boisku, ale siedzi i ogląda je z ławki, czasowo wyłączony z gry edukacyjnej, czy oglądania telewizji, jest to czas na refleksję i uświadomienie sobie niewłaściwej reakcji w jakiejś sytuacji.

Ad. 26 – wyeliminowanie obowiązku uczenia się regulaminu SdN przez nieletnich umieszczonych w izbie przejściowej.

Wychowankowie przebywający w Izbie Przejściowej nie uczą się obowiązującego w Schronisku Regulaminu a jedynie zapoznają się z nim. Znajomość zasad regulaminowych jest oczywistym warunkiem ich przestrzegania, do czego zobowiązuje zapis zawarty w art. § 61 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 17.10.2001r. Regulamin placówki jest dodatkowo wyjaśniany wychowankowi przez psychologa i pedagoga Zespołu Diagnostycznego, którzy sprawują opiekę nad chłopcem podczas jego pobytu w Izbie Przejściowej. Sprzyja to adaptacji nieletniego do nowej rzeczywistości.

Ad. 27 – zapewnienie nieletnim przebywającym w izbie przejściowej obuwia sportowego podczas wyjść na świeże powietrze.

W chwili obecnej placówka postępuje zgodnie z Zaleceniem i wychowankowie przebywający w Izbie Przejściowej otrzymują obuwie sportowe umożliwiające swobodne poruszanie się na świeżym powietrzu.

Ad. 28 – udostępnienie na tablicach informacyjnych adresu HFPC oraz numeru bezpłatnej infolinii RPO.

Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie umieściło na tablicach informacyjnych informacje dotyczące Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka oraz numer bezpłatnej infolinii Rzecznika Praw Obywatelskich (0 800 676 676), a także umieściła na tablicy I grupy procedurę dotyczącą uzyskiwania przepustek.

Ad. 29 – usunięcie z ogólnodostępnych miejsc przeglądów czystości wychowanków

Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie niezwłocznie usunęło Przeglądy Czystości Wychowanków z miejsc ogólnodostępnych.

Ad. 30 – zorganizowanie szkoleń dla pracowników placówki, zgodnie z uwagami zawartymi w pkt. 3 niniejszego Raportu

Odnośnie szkoleń dla pracowników wyjaśniamy, iż treści szkolenia „Medyczne aspekty pracy personelu placówki resocjalizacyjnej” zawierały m.in. zasady i technikę udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Natomiast szkolenia w poprzednich latach obejmowały także treści dotyczące radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym, np. „Zarządzanie emocjami a gotowość do zmian” (X 2012) czy „Reagowanie służb państwowych w sytuacji zdarzenia nadzwyczajnego” obejmujące także tematykę - jak radzić sobie ze stresem w sytuacji trudnej (IV 2012), ponadto szkolenie „Rozwiązywanie problemów w trudnych sytuacjach wychowawczych” (III 2012) oraz „Metody radzenia sobie ze stresem w ramach konferencji szkoleniowej” (VII 2011).

W odniesieniu do doskonalenia zawodowego obejmującego zalecaną przez KMP inną tematykę, szczególnie dotyczącą przepisów prawnych, a nie uwzględnianą dotychczas w naszej placówce, zobowiązujemy się rozszerzyć program szkoleń kadry placówki w tym zakresie.

Ad. 31 – zapewnienie superwizji psychologom.

Psycholog i pedagodzy zatrudnieni w Schronisku regularnie odbywają ze sobą konsultacje, również o charakterze superwizyjnym. W dziennikach pracy sygnują je jako „konsultacje w Zespole”. Podczas tychże spotkań omawiane są problemy pracy z wychowankami, ze szczególną analizą własnego doświadczenia pracownika, trudności w kontakcie z nieletnim zarówno w obszarze diagnozy, jak i w pracy terapeutycznej. Psycholog w miarę potrzeb, korzysta z superwizji ze specjalistami również poza placówką. Odbywa się to poza obowiązującym w Schronisku 24 – godzinnym tygodniowym czasem pracy, ale w ramach ogólnego czasu pracy nauczyciela określonego w KN (do 40 godzin) stąd też te spotkania superwizyjne nie znajdują odzwierciedlenia w prowadzonej w Schronisku dokumentacji.

Nadmieniamy ponadto, iż w okresie 17.06. – 19.06. 2013r. szkolenie „Opozycyjno-buntowniczych zaburzeń zachowania u nieletnich” obejmowało również zajęcia o charakterze superwizyjnej pracy z wychowankiem. Wzięła w nich udział większość pracowników pedagogicznych placówki.

Z poważaniem

DYREKTOR
Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie

mgr Paweł Rudziszewicz

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

2015 -02- 23

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.38.2014.MMo

Pan
Paweł Radziszewicz
Dyrektor Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie
ul. Modra 11
71-220 Szczecin

Szanowny Panie Dyrektore,

W nawiązaniu do pisma z dnia 28 sierpnia 2014 roku (data wpływu do BRPO 1 września 2014 roku) uprzejmie dziękuję za odniesienie się do uwag i zaleceń zawartych w Raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji.

W nawiązaniu do Pańskiej deklaracji, iż zostaną wprowadzone zmiany do Systemu oceniania wychowanków w placówce oraz katalogu nagród i środków dyscyplinarnych, zawartych w Regulaminie Schroniska dla Nieletnich, jak również Systemu punktowego oceniania funkcjonowania wychowanków w internacie Schroniska dla Nieletnich, Regulaminu Izby Chorych, kwestionariusza „Wstępne badanie lekarskie”, procedury składania skarg, proszę o nadesłanie ich aktualnych wersji.

Odnosząc się do zaleceń ujęcia w rozkładzie dnia i katalogu praw wychowanków kwestii zajęć na świeżym powietrzu, przedstawiciele KMP podkreślają, iż w ich rozumieniu stanowić one będą gwarancję wyjść nieletnich na zewnątrz. Co więcej, zalecenia te uznał za zasadne dyrektor Departamentu Wykonywania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości w piśmie nr DWOiP-III-072-22/14/2 z dnia 14 sierpnia 2014 roku, przekazanemu Panu do wiadomości. Reprezentanci Mechanizmu podtrzymują stanowisko o konieczności wprowadzenia zmian w ww. dokumentach.

Pozostając w zainteresowaniu zagadnieniem zajęć dodatkowych dla wychowanków Schroniska, zwracam się do Pana z pytaniem o ich organizację w czasie wolnym. Proszę o wskazanie czy i jakie koła zainteresowań zostały przywrócone.

W nawiązaniu do przekazanej przez Pana informacji, iż „odświeżane będą łazienki i zmieniany będzie system wentylacji (musi mieć większą wydajność), odświeżane będą sypialnie i

część korytarzy” oraz zmienione zostanie wyposażenie izby przejściowej i izby izolacyjnej, proszę o wskazanie stopnia realizacji zamierzeń.

W zakresie warunków bytowych, na uwagę zasługuje wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 14 maja 2014 roku do Ministra Sprawiedliwości (KMP.571.26.2014.MMa), w którym podkreślona jest konieczność zapewnienia niepełnosprawnym wychowankom zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich odpowiednich warunków bytowych, co wynika z ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Rzecznik podniosła, że *przepisy Konwencji odnosić należy do obowiązków państwa względem wszystkich niepełnosprawnych obywateli, bez względu na to czy chodzi o dostęp do budynków i infrastruktury w społeczeństwie otwartym czy też o osoby, które przebywają w miejscu pozbawienia wolności.* Rzecznik przytoczyła także stanowisko Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju, który dostrzegł potrzebę zmiany przepisów, dodając, że *zostaną podjęte działania zmierzające do przygotowania pogłębionej analizy skutków wprowadzenia zmiany rozporządzenia, we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, a w wyniki tej analizy zostaną przekazane Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Budowlanego, w celu ich ewentualnego uwzględnienia w Kodeksie Urbanistyczno-Budowlanym.* W wystąpieniu do Ministra Sprawiedliwości Rzecznik podkreśliła, że *do czasu zmiany wskazanych przepisów należy jednak podjąć działania na szczeblu (...) jednostek, ażeby umożliwić osobom niepełnosprawnym przebywanie w warunkach, które nie będą przez Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznane za poniżające.* W odpowiedzi z dnia 5 czerwca 2014 roku Minister Sprawiedliwości przyznał, że *zakaz tortur i okrutnego, niehumanitarnego czy poniżającego karania lub traktowania ma charakter absolutny i bezwzględny. Przepisy nie dopuszczają, tu żadnych wyjątków lub wyłączeń. Powyższe uregulowania, co oczywiste, odnoszą się również, do osób niepełnosprawnych fizycznie (...) nieletnich przebywających w placówkach dla nieletnich.* Minister dodał, że *trwają prace nad dostosowaniem Zakładu Poprawczego w Tarnowie (...) oraz zostały wykonane w Schronisku dla Nieletnich w Dominowie (...).* Zdaniem przedstawicieli KMP rozwiązanie proponowane przez Ministra jest niewystarczające i podtrzymują zalecenie dostosowania podległego Panu Schroniska do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Ponownego podkreślenia wymaga fakt, iż związane ze stosowaniem wideonadzoru ograniczenie prawa do ochrony prywatności, ujętego w art. 47 Konstytucji RP, realizowane jest jedynie w oparciu o przepisy aktu prawnego o charakterze wykonawczym. Żaden z przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r., poz. 382 t.j.), dalej: u.p.n., nie przewiduje bowiem instalowania w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich monitoringu. Tym samym naruszony zostaje, wyrażony w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP wymóg zachowania ustawowej formy ograniczeń z zakresie korzystania

z konstytucyjnych wolności i praw. W związku z powyższym, przedstawiciele KMP podtrzymują zalecenie demontażu kamer telewizyjki przemysłowej w toaletach.

Konstytucyjne prawo pragnę przypomnieć również w zakresie kontaktu nieletnich ze światem zewnętrznym. Jak wskazuje art. 49 Konstytucji RP *zapewnia się wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się. Ich ograniczenie może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony.* Tymczasem regulujący kwestię kontaktów art. 66 § 3-5 u.p.n. wprowadza jedynie kontrolę korespondencji. W związku z tym nie mogą jej podlegać rozmowy telefoniczne i spotkania z bliskimi. Przedstawiciele KMP przypominają także, że ww. przepisy nie dają podstaw do ograniczenia grona osób, z którymi kontaktują się nieletni. Także dyrektor Departamentu Wykonywania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości przyznał, że ustawa **nie wprowadza podziału** na rodzinę i osoby spoza rodziny. Reprezentanci Mechanizmu podtrzymują zalecenie wyeliminowania ograniczeń kontaktów ze światem zewnętrznym, sprzecznych z ustawą oraz podkreślają konieczność wprowadzenia zmian w treści Regulaminu odwiedzin wychowanków SdN w Szczecinie.

W odniesieniu do kwestii przeprowadzania testów na obecność narkotyków, pragnę ponownie podkreślić, iż w momencie podejrzenia, że nieletni znajduje się w stanie odurzenia, jedynymi osobami uprawnionymi do jego weryfikacji są: lekarz lub pielęgniarka na jego zlecenie. Jak zostało podniesione w raporcie z wizytacji Schroniska, niezbędny jest warunek, zgody pacjenta. Jeśli pacjentem jest osoba małoletnia, każdorazowo niezbędna jest zgoda przedstawiciela ustawowego, a w przypadku nieletniego powyżej 16 roku życia konieczna jest również jego zgoda.

Odpowiadając na Pańskie zapewnienie, iż „kontrolę osobiste wykonywane w Schronisku dla Nieletnich są zgodne z obowiązującymi przepisami oraz procedurami”, pragnę przypomnieć odpowiedź Ministra Sprawiedliwości na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich, który przyznał, iż ze względu na uregulowanie tej kwestii w rozporządzeniu, a nie w akcie rangi ustawowej oraz braku definicji pojęcia takiej kontroli (co przy obecnie obowiązujących standardach ochrony wolności osobistej i prawie jednostki do prywatności może stanowić o naruszeniu przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), problematyka ta objęta jest trwającymi obecnie w Ministerstwie Sprawiedliwości pracami legislacyjnymi nad projektem założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Nie można zatem przyjąć, że dokonywanie kontroli osobistej opiera się na szczegółowych regulacjach w tym zakresie. Przedstawiciele KMP podtrzymują zalecenie odstąpienia od przeprowadzania kontroli osobistych.

Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi do dnia 31 marca 2015 roku, powołując się na numer KMP.573.38.2014.MMo.

Z poważaniem
Małgorzata Molak
Małgorzata Molak
Radca

Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie

ul. Modra 11

71-220 Szczecin

www.sdn.szczecin.pl

e-mail: sekretariat@sdn.szczecin.pl

Tel. 91 43 90 303 wew. 21

Fax. 91 43 92 538

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2015 -04- 07
ZAL.	25 NR

Szczecin, 31.03.2015 r

Data: 2015-04-02

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Krajowy Mechanizm Prewencji

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

L.dz. SN – 258/15

W odpowiedzi na pismo KMP.573.38.2014.MMo z dnia 24.02.2015 roku Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie w załączeniu przekazuje Odpowiedź oraz załączniki.

Nr 1 – Wstępne badanie lekarskie – druk

Nr 2 – Procedura składania skarg przez wychowanków

Nr 3 – Regulamin pobytu w izbie chorych wychowanka

Nr 4 – Regulamin nagród i środków dyscyplinarnych

Nr 5 – System punktowego oceniania funkcjonowania uczniów szkół

Nr 6 – Regulamin punktowej oceny funkcjonowania wychowanków z zajęć warsztatowych

Nr 7 – System punktowej oceny funkcjonowania wychowanków w Internacie

Zał. szt. 8

DIREKTOR
Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie

mgr Paweł Radziszewicz

Wyk. 2 egz.

1. adresat

2. a/a

Szczecin, 30.03.2015

ddx. SN-258/15

**Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji
AI. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

W odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 23 lutego 2015 r. (KMP.573.38.2014.MMo) uprzejmie przedstawiam stanowisko Schroniska dla Nieletnich w przedmiocie zawartych w nim informacji:

1. do systemu oceniania wychowanków w placówce zostały wprowadzone zmiany celem wyeliminowania podwójnego karania – w załączeniu systemy punktowego oceniania funkcjonowania wychowanków w szkole, warsztatach i internacie;
2. dostosowano katalog nagród i środków dyscyplinarnych ujętych w Regulaminie SdN do obowiązujących przepisów – w załączeniu „Regulamin nagród i środków dyscyplinarnych w SdN w Szczecinie”, którego zapisy włączono do Regulaminu SdN;
3. do „Regulaminu pobytu wychowanka SdN w izbie chorych” wprowadzono zapis o prawie nieletniego do kontaktu telefonicznego oraz odwiedzin – o ile nie ma przeciwwskazań medycznych – w załączeniu „Regulamin pobytu wychowanka SdN w izbie chorych”;
4. w kwestionariuszu „Wstępne badanie lekarskie” usunięto pytanie dotyczące onanizowania się; w przypadku zapisu dotyczącego życia seksualnego nieletniego został on zachowany, a dostęp do informacji na ten temat ma wyłącznie personel medyczny – w załączeniu kwestionariusz „Wstępne badania lekarskie”;
5. w „Procedurze składania skarg przez nieletnich w SdN” usunięto w pkt. 7 zapis o konieczności informowania Dyrektora Schroniska na temat złożenia pisemnej skargi wychowanka do instytucji zewnętrznej; ponadto dodano zapis o przyjęciu pisemnej skargi wychowanka do instytucji zewnętrznej w sekretariacie schroniska, jej wysłaniu

- i odnotowaniu tego faktu w rejestrze skarg i wniosków – w załączeniu „Procedura składania skarg przez wychowanków SdN w Szczecinie”;
6. w rozkładach dnia dodano punkt o realizacji zajęć na świeżym powietrzu – w załączeniu „Rozkłady dnia w SdN w Szczecinie”;
 7. do katalogu praw wychowanka schroniska ujętych w Regulaminie SdN (VI.1.1) dodano punkt 1.14 dotyczący zajęć organizowanych na świeżym powietrzu;
 8. od 01.09.2014 r. w Schronisku dla Nieletnich w Szczecinie są prowadzone zajęcia pozalekcyjne stanowiące koła zainteresowań dla uczniów:
 - a) zajęcia sportowe (koło sportowe);
 - b) zajęcia praktyczne-techniczne (koło majsterkowicza);
 - c) zajęcia warsztatu dziennikarskiego (koło dziennikarskie);
 - d) zajęcia z nauki gry na instrumentach;
 9. w ostatnim czasie po raz kolejny odświeżane zostały łazienki w internacie, a w niedługim czasie zmieniany będzie system wentylacji (musi mieć większą wydajność- rozważamy wstawienie okien w łazienkach zamiast luksswerów), odświeżane zostały sypialnie i wszystkie korytarze, jesteśmy w trakcie remontu podłogi holu gr. II wychowawczej oraz remontu schodów wejściowych do internatu - większość prac wykonywana jest we własnym zakresie pod nadzorem wychowawców i konserwatora;
 10. w zakresie zalecenia dokonania zmian w sposobie urządzenia izby przejściowej - schronisko doposażyło izbę przejściową w nowe krzesła oraz stół;
 11. w zakresie dostosowania izby izolacyjnej do zapisów stosownego rozporządzenia – izba izolacyjna została uzupełniona w swoim wyposażeniu: na trwałe zostały zamocowane do podłogi stół i krzesło (izba posiadała przymocowane do podłogi łóżko);
 12. w zakresie zalecenia dostosowania placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnością fizyczną SdN podtrzymuje swoje stanowisko, że w chwili umieszczenia nieletniego z taką niepełnosprawnością podejmie działania ułatwiające mu funkcjonowanie w placówce; według stanu na dzień dzisiejszy żaden obiekt w placówce nie spełnia całkowitych wymogów dotyczących pełnej dostępności dla osób niepełnosprawnych (brak wind, platform, posiadamy schody). Zaznaczamy jednak, że w placówce znajdują się szerokie ciągi komunikacyjne (korytarze) we wszystkich działach placówki, w 2014 roku została także zakończona wymiana drzwi wejściowych do sypialni wychowanków, oraz wejść wewnętrznych (stołówka, warsztaty, drzwi przejściowe pomiędzy działami, drzwi grodziowe pomiędzy grupami), zakończony

został remont chodników i ciągów komunikacyjnych zewnętrznych do warsztatów, co potencjalnie ułatwiłoby dostępność komunikacyjną dla osób niepełnosprawnych. Na dzień dzisiejszy placówka przystosowana jest do obsługi osób niepełnosprawnych jedynie z niewielkimi deficytami (głównie upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim oraz nieznaczne deficyty funkcjonalne).

13. w zakresie zalecenia demontażu kamer telewizji przemysłowej w toaletach SdN informuje, że podjęło działania, które uniemożliwiają ukazywanie na urządzeniach monitorujących intymnych części ciała wychowanków i wykonywania przez nich intymnych czynności fizjologicznych – na wyświetlanym obrazie wprowadzono na stałe „zaciemnione pola” (brak rejestrowanego obrazu w tym miejscu);
14. w zakresie zalecenia dotyczącego wyeliminowania ograniczeń kontaktu nieletnich ze światem zewnętrznym SdN informuje:
 - a. w treści Regulaminu Schroniska zostały umieszczone zapisy określające zasady kontrolowania rozmów telefonicznych;
 - b. w treści Regulaminu odwiedzin wychowanków SdN zostały ujęte poprawki, które nie wprowadzają podziału na rodzinę i osoby spoza rodziny;
15. w zakresie zalecenia dotyczącego zaprzestania przeprowadzania testów na obecność narkotyków przez personel placówki, SdN informuje:
 - w momencie podejrzenia, iż nieletni znajduje się w stanie odurzenia, jego stan zostaje zweryfikowany przez personel medyczny placówki po uzyskaniu wcześniejszej zgody przedstawiciela ustawowego wychowanka, a w przypadku nieletniego powyżej 16 roku życia po uzyskaniu jego zgody;
16. w zakresie zalecenia dotyczącego odstąpienia od przeprowadzania kontroli osobistych SdN informuje, że w oparciu o aktualne przepisy prawa, w celu odnalezienia przedmiotów niebezpiecznych i niedozwolonych oraz udaremnienia ucieczek albo w innych uzasadnionych przypadkach, nie może odstąpić od realizacji kontroli osobistych.

DYREKTOR
Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie
mgr Paweł Radziszewicz

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

2015-09-29

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.38.2014.MMo

Pan
Paweł Radziszewicz
Dyrektor Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie
ul. Modra 11
71-220 Szczecin

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 31 marca 2015 roku, uprzejmie dziękuję za przedstawienie stanowiska pracowników Schroniska dla Nieletnich w Szczecinie oraz nadesłanie dokumentów regulujących pobyt wychowanków w placówce, po dokonaniu w nich zmian zgodnie z uwagami przedstawicieli KMP.

W nawiązaniu do informacji, iż planowana jest zmiana systemu wentylacji w łazienkach, proszę o przedstawienie progresu prac w tym zakresie. Zwracam się także z prośbą o wskazanie postępu remontu podłogi w holu nr 2 oraz schodów wejściowych do internatu.

Odnosząc się do wyrażonego przez Pana stwierdzenia, iż schronisko *w oparciu o aktualne przepisy prawa (...) nie może odstąpić od realizacji kontroli nieletnich*, pragnę zwrócić uwagę na wystąpienie generalne Rzecznika Praw Obywatelskich w przedmiotowej sprawie z dnia 8 kwietnia 2014 roku. W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 25 kwietnia 2014 roku, Minister Sprawiedliwości przyznał, iż *w związku z sygnalizowanym przez Krajowy Mechanizm Prewencji zagadnieniem dotyczącym uregulowania w rozporządzeniu, a nie w akcie rangi ustawowej, kwestii poddawania nieletnich przebywających w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich kontroli osobistej (...) problematyka ta objęta jest trwającymi obecnie w Ministerstwie Sprawiedliwości pracami legislacyjnymi nad projektem założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. (...) Szczegółowe regulacje omawianych zagadnień zawarte zostaną w projekcie ustawy opracowanym w oparciu projekt założeń, przy uwzględnieniu wskazanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich wymagań konstytucyjnych*. W związku z tym, iż prace legislacyjne nad nowelizacją ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich pozostają w toku, nie ma podstaw

prawnych do przeprowadzania kontroli osobistej nieletnich. Przedstawiciele KMP podtrzymują zalecenia odstąpienia od nich do czasu uregulowania tej kwestii w akcie prawnym rangi ustawowej.

Podczas analizy Procedury składania skarg przez wychowanków Schroniska dla Nieletnich w Szczecinie uwagę moją zwróciło zastrzeżenie zawarte w pkt 7, iż *w przypadku skargi kierowanej do instytucji wychowankowie mogą skorzystać z telefonu w obecności pracownika pedagogicznego*. Wskazana wyżej restrykcja nie ma żadnego umocowania prawnego. Co więcej, przeczy ona zasadzie poufności kontaktu telefonicznego. Cytowane zastrzeżenie wymaga wykreślenia, a idąca w ślad za nim praktyka - wyeliminowania.

Wątpliwości budzą także przywileje ujęte w *Systemie punktowej oceny funkcjonowania wychowanków w Internacie Schroniska dla Nieletnich*. Część z nich bowiem jest tożsama lub zbieżna z nagrodami ujętymi w ustawie. Tymczasem, przywileje powinny wynikać z ogólnej oceny zachowania wychowanka, nagrody zaś być od niej niezależne i nadawane na bieżąco. Możliwość starania się o zgodę na noszenie prywatnej odzieży jest natomiast analogiczna do jednej z nagród, wymienionych w ustawie przed jej nowelizacją. Proszę o wskazanie uzasadnienia decyzji o wyrażeniu zgody na korzystanie z prywatnych ubrań jedynie wychowankom z bardzo dobrą oceną z zachowania (utrzymywaną przez 3 miesiące).

Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi do dnia 31 października 2015 roku, powołując się na numer sprawy KMP.573.38.2014.MMo.

Z poważaniem
Małgorzata Molak
Małgorzata Molak
Radca

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2015 -11- 03
Zał.	NR

Szczecin, 30.10.2015

RPW/69114/2015 P
Data: 2015-11-03

d. dz. SR - 1165/15

Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 29 września 2015 r. (KMP.573.38.2014.MMo) uprzejmie przedstawiam stanowisko Schroniska dla Nieletnich w Szczecinie:

1. w zakresie zmiany systemu wentylacji w łazienkach Schronisko zastąpiło luksfery oknami; montaż okien w łazienkach wyeliminował wcześniejszy problem niedostatecznej wymiany powietrza w pomieszczeniu;
2. w zakresie remontu podłogi na holu gr. 2. na chwilę obecną Schronisko dokonało jej wyrównania przez położenie wylewki poziomej – w dalszej kolejności zostanie położona wykładzina termozgrzewalna (koszt wykładziny termozgrzewalnej mieści się w granicach 6000-10000 PLN - ten etap prac został zaplanowany w drugim kwartale 2016 r. ze względu na realizację w roku 2015 zaplanowanego remontu dachu placówki); w zakresie remontu schodów wejściowych do internatu Schronisko przeprowadziło ich naprawę bieżącą wykonaną przez konserwatora – remont schodów został zaplanowany na drugi kwartał 2016 r.;
3. w odniesieniu do stanowiska dotyczącego odstąpienia od przeprowadzania kontroli osobistych Schronisko ponownie informuje, że w oparciu o aktualne przepisy prawa, w celu odnalezienia przedmiotów niebezpiecznych i niedozwolonych oraz udaremnienia ucieczek albo w innych uzasadnionych przypadkach, nie może odstąpić od realizacji kontroli osobistych; ponadto pracownicy pedagogiczni Schroniska w wyniku przeprowadzonych rozmów podczas Rady Schroniska jednogłośnie opowiedzieli się za realizacją kontroli osobistych nieletnich dokonywanych na podstawie aktualnych przepisów prawa

4. w „Procedurze składania skarg przez wychowanków Schroniska dla Nieletnich w Szczecinie” został usunięty w pkt. 7 zapis w brzmieniu: „W przypadku skargi kierowanej do instytucji wychowankowie mogą skorzystać z telefonu w obecności pracownika pedagogicznego”. W chwili obecnej pkt. 7 otrzymał brzmienie: „W przypadku skargi kierowanej do instytucji jeżeli wychowanek skargę chce złożyć w formie pisemnej to zostaje ona przyjęta w sekretariacie schroniska i wysłana, a fakt ten jest odnotowany w rejestrze skarg i wniosków. W przypadku każdej skargi pracownicy pedagogiczni są zobowiązani umożliwić złożenie jej do właściwego organu”;
5. w odniesieniu do uwag dotyczących przywilejów ujętych w „Systemie punktowej oceny funkcjonowania wychowanków w Internacie Schroniska dla Nieletnich” oraz ich tożsamości i zbieżności z nagrodami ujętymi w ustawie wyjaśniamy – nagrodę przyznaje Dyrektor Schroniska na wniosek pracownika pedagogicznego, natomiast przywileje są przyznawane wychowankowi przez wychowawcę (w naszej ocenie nie ma przeciwwskazań, by nie mogła zachodzić zbieżność a nawet tożsamość pomiędzy przywilejami zawartymi w „Systemie punktowej oceny funkcjonowania wychowanków w Internacie Schroniska dla Nieletnich”, a nagrodami wymienionymi w ustawie);
6. wyrażenie zgody na noszenie prywatnej odzieży przez wychowanków z bardzo dobrą oceną z zachowania wynika z faktu docenienia w sposób szczególny nienagannej postawy wychowanka i przestrzegania przez niego norm społecznych w placówce oraz poza placówką (zajęcia wychowawcze poza terenem placówki) w dłuższym przedziale czasowym.

DYREKTOR
Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie

mgr Paweł Radziszewicz

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 2016-05-30

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.38.2014.MMo

**Pan
Paweł Radziszewicz
Dyrektor Schroniska dla
Nieletnich w Szczecinie
u. Modra 11
71-220 Szczecin**

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 30 października 2015 r. (data wpływu do BRPO 3 listopada 2016 r.) uprzejmie proszę o przedstawienie stopnia realizacji położenia wykładziny termozgrzewalnej w holu grupy nr 2 oraz remontu schodów, gdyż jak Pan wskazał, prace te zostały zaplanowane na II kwartał 2016 r.

Wyrażając zrozumienie dla przyjętej w placówce strategii docenienia nienagannej postawy wychowanka i przestrzegania przez niego norm społecznych w placówce zgodą na noszenie prywatnej odzieży, pragnę ponownie przypomnieć, że możliwość korzystania z własnych ubrań przestała być nagrodą w myśl art. 95cc § 1 u.p.n. Może to prowadzić do wniosku, iż wszystkim wychowankom, bez względu na zachowanie, należy umożliwić noszenie prywatnej odzieży.

Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi do dnia 30 czerwca 2016 r. powołując się na numer sprawy KMP.573.38.2014.MMo.

z pozdrowieniami
Małgorzata Molak
Małgorzata Molak
Radca

Szczecin, 23.06.2016r.

L.dz. SN-612/2016

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
W/PŁ.	2016 -06- 29
ZAL.	NR

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji**

W nawiązaniu do pisma z dnia 30.05.2016r. (numer KMP.573.38.2014.MMo) w sprawie przedstawienia stopnia realizacji położenia wykładziny termozgrzewalnej w holu grupy II oraz remontu schodów, pragnę wyjaśnić co następuje.

Na II kwartał 2016r. Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie zaplanowało kompleksowy remont, którego zakres obejmuje wspomniane powyżej prace, a także m.in.: remont 6 łazienek, gabinetu lekarskiego, remont holu głównego II grupy, schodów doprowadzających na hol, a także remont instalacji kanalizacyjnej w budynku głównym oraz budynku warsztatów szkolnych.

Koszt powyższego przedsięwzięcia opiewa na kwotę około 300 000,00pln. Ze względu na to, że jest to suma przekraczająca wartość 30 000,00eur, zgodnie z Ustawą Prawo zamówień publicznych, Schronisko zobowiązane było do przeprowadzenia przetargu na wyłonienie firmy, która powierzony zostanie wykonanie powyższych prac remontowych. Ze względu na szeroki i różnorodny zakres prac przygotowanie niezbędnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej, zlecono przygotowanie projektu firmie architektonicznej.

W dniu 22 marca 2016r. do Szczecińskiego Urzędu Miasta, Schronisko złożyło wniosek dotyczący zgłoszenia robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę – remont łazienek i toalet w budynkach a terenie Schroniska dla Nieletnich wraz z remontem instalacji kanalizacyjnej. Ze względu na zaplanowane powiększenie otworów drzwiowych w łazienkach, Urząd Miasta Szczecin zobowiązał Schronisko do złożenia wniosku o wydanie pozwolenia na budowę. W dniu 31.03.2016r. Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie zgodnie z wytycznymi złożyło stosowny wniosek. Dnia 14.04.2016r. Decyzją Nr 519/16 Urzędu Miasta Szczecin zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę w przedmiotowej sprawie.

Niezwłocznie po otrzymaniu stosownego pozwolenia SDN ogłosiło przetarg nieograniczony, którego rozstrzygnięcie zaplanowano na dzień 20.06.2016r. Zgodnie z przygotowaną umową, wyłoniona w przetargu firma miała być zobowiązana do zakończenia prac budowlano-remontowych do dnia 30.11.2016r.

Niestety ze względu na nie otrzymanie żadnej oferty przetargowej Schronisko zmuszone było unieważnić postępowanie.

W związku z tym trudno jest dokładnie określić termin przeprowadzenia prac, o które kierujecie Państwo zapytanie.

Mając na uwadze dobro naszych wychowanków oraz chęć zapewnienia im komfortowych i godnych warunków bytowych, Schronisko planuje ponowne ogłoszenie przetargu na przeprowadzenie przedmiotowego remontu w dniu 24.06.2016r., a także dokona wszelkich starań aby przeprowadzić powyższy remont jeszcze w 2016r.

DYREKTOR
Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie

mgr Paweł Radziszewicz

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Krajowy Mechanizm Prewencji

Warszawa, 2016-09-03

KMP.573.38.2014.AI

**Pan
Paweł Radziszewicz
Dyrektor Schroniska dla
Nieletnich w Szczecinie
ul. Modra 11
71-220 Szczecin**

Szanowny Panie Dyrektore,

W nawiązaniu do pisma z dnia 23 czerwca 2016 r. uprzejmie dziękuję za przedstawione w nim informacje dotyczące działań podjętych w celu przeprowadzenia prac remontowych w placówce. Jednocześnie uprzejmie proszę o wskazanie czy umożliwiono wszystkim wychowankom noszenie prywatnej odzieży.

Będę wdzięczna za przesłanie odpowiedzi do dnia 30.09.2016 r. i powołanie się w niej na następujący znak sprawy: KMP.573.38.2014.AI (na podstawie art. 17 ust. 2 Ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich).

z pozdrowieniami

dr Aleksandra Juranowska

[Signature]
Radocha

Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie

ul. Modra 11

71-220 Szczecin

www.sdn.szczecin.pl

e-mail: sekretariat@sdn.szczecin.pl

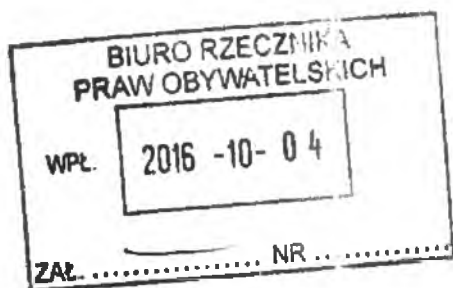
Tel. 91 43 90 303 wew. 21

Fax. 91 43 92 538

Szczecin, 28.09.2016 r.

RPW/60078/2016 P
Data: 2016-10-04

Biurow Rzecznika Praw Obywatelskich

Krajowy Mechanizm Prewencji

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

L.dz. SN – 806/16

W odpowiedzi na pismo KMP.573.38.2014.AI z dnia 03.08.2016 roku, Schronisko dla Nieletnich w Szczecinie potwierdza, że zgodnie z art. 57 ust. 2 *Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich*, wychowanek naszej placówki posiada możliwość noszenia prywatnej odzieży.

DYREKTOR
Schroniska dla Nieletnich
w Szczecinie

mgr Paweł Radziszewicz